

1993-01-05

תרבות ואגנות / 2

קיליאן ונהרין עשו זאת שוב

הביצוע של רדני "כת-שבע" שנה מאד מזה שראיתי בלהקה ההולנדית של קיליאן, איך להם את האלגנטיות והברק הטכני של ה"גורלנדס דנס תיאטר". אבל מה שהם חסרים מבחינה טכנית, הם מכסים באינטנסיביות "צברית" מאוד - אפילו אם רבים מהם אינם ישראלים כלל. כלי ספק, התנועה האופיינית לאוהר נהרין עצמו "דבקה" בהם. בביצוע הנוכחי זהו ריקוד שונה מאד מהמקור. ואני מניח, שליוצר עצמו קשה לקבל זאת. אבל תהיה זו, לדעתי, טעות להשוות בין שני הביצועים. הגישה הישראלית מצויינת, לדעתי. ורוקא החיטפוס והמרץ השופע מהרקדנים הולמים מאד את אורית השעשוע שבו, ומכליט עוד יותר את הניגוד בין הרמוניות "הבחירות" ו"הכחות".

לכלול בתכנית שיצרו שני כוריאוגרפים גדולים כקיליאן ונהרין עבודה של עמיאל מללה אינה מיטיבה עימו. מכל מקום "שאריות מארמון החול שלי", שבוצע הפעם עליידי ארבע רקדניות (שרון איל, סנדיה ד'אורליאן-זיסט, רינית זלמן ומארי קאזיווארה) נראה אגמי למדי, מחול שלא מתנווע, שאינו מתפתח.

לפי מה שנאמר בתכנית, ניקס הכוריאוגרף להשתמש בזכרונות מכסיס הטידונות הצה"לי שלו. הוא כחך-רוקא כסמלים של קונפליקציה, כגון הצרעה, וזה עושה את עבודתו לשיגרתית ורדודה.

אבל זהו פגם שולי בתכנית מצויינת. "כת-שבע" כיום היא להקה של דמויות שונות מאד זו מזו, כל רקדן ועולמו - הגופני והרגשי - האוטונומי. רב-צורתיות זו הולמת מאד את גישתו של נהרין. הדמיון הפרוע שלו דורש ביצוע של בני-אדם מכל הצורות והדגמים. וזה "הכלי" שהוא בנה במשך השנים, בהן הוא אתרא לניהול הלהקה.

הומור ושעשוע. קיימים אלפי מחולות זוגיים - הרי ריקוד של גבר ואשה הוא אחת התכניות העתיקות ביותר של המחול. על אף זאת, מצא נהרין עוד אפשריות חדשות ומפתיעות להרכב מסורתי זה, כיד רמיונו הטובה עליו. המוסיקה המוכרת יוצרת רקע נוסטלגי, של פגישה עם ידד ותיק, והתנועה לעומת הנעימה המתנגנת כנחת ורכות רווקא זוויתית ועכשווית. זהו ניגוד יפה, שזכה לביצוע מעולה של שני הרקדנים.

בשנים האחרונות, בשל "שנת מוצרט" שהכל כיכרו בכתיבת מחולות על-פי יצירותיו, צפינו בשלל כוריאוגרפיות מוצרטיות. יירי קיליאן לא חיכה ליובל, ויצר עוד בשנת 1986 את "שישה ריקודים", על כסיס "שישה ריקודים גרמניים", עבור הלהקה שהוא עומד בראשה, "תיאטרון המחול הנדרלנדי".

הוא פנה אל המרכיב הפרחחי של המלחין הגאוני, המנוגד להצטעצעות האופיינית לרוקוקו. אומנם על ראשי הרקדנים ישנן הפיאות הלבנות עם הצמה הקשורה בסרט שחור בעורף - סממן אופנתי שחור אלינו בצורת "זנבות עכבר" קלועים בראשי הצעירים של ימינו - אבל חצי גופם עירום, ולעיתים עולה מהקפליטים ענן מגוחך של פודרה, כי כך נהגו בימים ההם להלביז את השיער.

יש במחול מעולה זה שימוש בנטייה מהקור האנכי של שיווי המשקל, וחורה אליו. מול בעלי הקפליטים והנשים בלבוש כהיר של תחתוניות, מופיעה קבוצה של אנשים עכשוויים, בשחור. הרמויות המורדניות הללו אינן ממש מעורבות בתנועה של נציגי המאה ה-18. הם כבהינת תזכורת או ניגוד; שמה נטעה ונחשוב לרגע, שאין בעולמנו דבר מלבד שעשועים ובידור... הכל מסתיים בבעות סבו פיוטיות, היודדות ממעל והופכות את הבימה לתמונה מתוקה של חלום צבעוני.

בניתה החדשה של להקת "כת-שבע" כוללת ארבע עבודות, אחת מאת יירי קיליאן, שתיים של אוהר נהרין ואת "שאריות מארמון החול", שיצר הכוריאוגרף הישראלי הצעיד שחי באמריקה, יאל מללה.

"חלב שחור" נוצר בשנת 1985 עבור "להקת המחול 'בוצית', וכעת שינה נהרין את הרכבהמינים, ותחת בע נשים ורקדים את המחול המצויין שלו ארבעה גנים (וילן אלמור, אריאן אנדרסון, דויד טייצנל וירבל). אף זהו ריקוד העוסק בנושא ספרותי כלשהו. אם כי מבחינו בו באילוצים חברתיים, של שייכות קבוצתית, אלצת את הפרט להיכנע או שלא להיכנע לתכתיבי קים השורדים בקבוצה.

הכל חייבים לטבול יריהם ברלי המתכתי, ולמרוח על הם (הפעם גם על חצי גופם העירום) כוך חום. יש מי הסס, ואינו שש לכלול את עצמו בטקס החברתי שזהו הזה. ולבסוף, אחרי שורה של אינטראקציות - הן במישור החברתי בין חברי הקבוצה, מעז אחד לול שנית את כפות ידיו ברלי המיסטורי, והפעם הוא ה ממנו מים וכים, והוא מנקה את עצמו מהבז - אותו ק חברתי" או סימן לשייכות שיכסית.

ם התלבושות חדשות. בשעתו הרקדניות היו, אם ני אינו מטעני, לבושות בשחור. הפעם עיצבה רקבת מיני חצאיות חומות-כהירות, שיש בהן גוון מורחי זהו. התאורה הפלסטית מאוד של במבי מעניקה ועה הנחרצת, מלאת הרמיון שיצר נהרין, פיטוליות ביותר.

ות הדואט של נהרין "פאסומצו", לצלילי השיר יק והמוכר כל-יך, "שרוולים ירוקים" (Sleeves) Gre", ורקדים מארי קאזיווארה ורקדן חדש ב"כת", י, אריאן אנדרסון. יש במחול לשניים זה יסודות של